

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิเคราะห์ภาชนะดินเผาจากแหล่งโบราณคดีบ้านคลองบอน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี
ชื่อนักศึกษา	นายจักรินรัฐ นิยมคำ
สาขาวิชา	โบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์
ภาควิชา	โบราณคดี
ปีการศึกษา	2542

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาถึงรูปแบบ การตกแต่ง เทคนิค ตลอดจนหน้าที่การใช้งานของภาชนะดินเผาที่ได้จากการขุดค้นแหล่งโบราณคดีบ้านคลองบอน โดยเปรียบเทียบภาชนะดินเผาทั้งในและนอกหลุมฝังศพ นอกจากนี้ยังได้ทำการศึกษาร่วมเทียบกับแหล่งโบราณคดีโคกพนมดี เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งโบราณคดีที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน

ผลการศึกษาภาชนะและเศษภาชนะดินเผาที่ได้จากการขุดค้น พบว่าภาชนะดินเผาที่พบร่วมกับหลุมฝังศพจำนวน 7 ใบ แบ่งได้เป็น 5 รูปแบบ รูปทรงของภาชนะดินเผาทำให้ทราบถึงหน้าที่ของการใช้งาน คือ เป็นภาชนะหุงต้ม หรือ เก็บอาหาร และเป็นภาชนะสำหรับใส่อาหาร ส่วนการตกแต่งผิวภาชนะดินเผามีการตกแต่งหลายแบบ ได้แก่ การขูดขีด การกดประทับ การขัดมัน รมควัน การเจาะรู การปั้นแปะ และเทคนิคผสม วิธีที่นิยมมากที่สุด คือ ลายขูดขีด ภาชนะดินเผาที่ผลิตส่วนใหญ่จะมีเนื้อหยาบ ซึ่งสัมพันธ์กับการขึ้นรูปด้วยมือโดยการใช้นิ้วและหินดูเพียงวิธีการเดียว วิธีการเผาที่ใช้ คือ การเผาแบบกลางแจ้ง และมีอุณหภูมิต่ำ

เมื่อเปรียบเทียบภาชนะที่พบในหลุมฝังศพกับเศษภาชนะดินเผาบริเวณนอกพื้นที่ฝังศพ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันเลย ทั้งในเรื่องรูปทรง เทคนิคการผลิต และการตกแต่งลวดลาย รูปแบบของภาชนะที่มีอยู่อย่างจำกัดเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่า สังคมน่าจะมีขนาดเล็กไม่ใหญ่มาก จึงมีการผลิตภาชนะดินเผาเพียงเพื่อสนองต่อความต้องการของชุมชน คือ การผลิตเพื่อประโยชน์ใช้สอยเพื่อชีวิตประจำวันเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน นอกจากนี้ยังได้ใช้ภาชนะเหล่านี้ในพิธีกรรมฝังศพอีกด้วย

เมื่อศึกษาร่วมเทียบกับแหล่งโบราณคดีโคกพนมดีพบว่า ลักษณะของภาชนะดินเผาโดยส่วนรวมมีความแตกต่างกัน แม้ว่าคล้ายคลึงกันบ้างในส่วนของลวดลายการตกแต่ง อย่างไรก็ตามจากหลักฐานทางโบราณคดีประเภทอื่นๆ แสดงให้เห็นว่า แหล่งโบราณคดีทั้ง 2 แห่ง น่าจะอยู่ร่วมสมัยกัน รวมทั้งอาจมีการติดต่อสัมพันธ์กันในทางใดทางหนึ่ง ตลอดจนมีความสัมพันธ์กับชุมชนอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกัน